

2022-04-09

SFTI:s råd avseende e-faktura med leverantörens fakturabild bilagd

SFTI:s råd avseende e-faktura med leverantörens fakturabild bilagd

Ändringshistorik

Version	Datum	Beskrivning	Utförd av
1.0	2020-04-16	Publicering av första versionen	S Lennartsson
1.1	2022-04-09	Redaktionell genomarbetning	S Lennartsson

Innehåll

1	Elektronisk faktura och leverantörens fakturabild	3
1.1	Vad är elektronisk faktura?	3
1.2	PDF-faktura är inte en elektronisk faktura	3
1.3	Elektronisk faktura och leverantörens fakturabild i kombination	3
2	Bilagor till elektronisk faktura	4
3	Förutsättningar för e-fakturering i offentlig sektor	5
3.1	Elektronisk fakturering enligt europeisk standard	5
3.2	Elektronisk fakturering enligt avtalad standard	6
4	Fakturainnehåll respektive fakturapresentation	6
5	Frågor om hur leverantörens fakturabild kan hanteras	7

1 Elektronisk faktura och leverantörens fakturabild¹

1.1 Vad är elektronisk faktura?

Med elektronisk faktura avses faktura som utfärdas, översänds och tas emot i ett strukturerat elektroniskt format som gör det möjligt att behandla den automatiskt och elektroniskt.²

1.2 PDF-faktura är inte en elektronisk faktura

PDF-faktura, eller faktura i annat bildformat, anses inte vara en e-faktura. Den svenska lagen om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling baseras på ett EU-direktiv³ där det uttryckligen står – i skäl (7) – att

”Fördelarna med elektronisk fakturering maximeras när upprättandet, sändandet, överföringen, mottagandet och behandlingen av en faktura helt kan automatiseras. Därför bör endast maskinellt läsbara fakturor som kan behandlas automatiskt och digitalt av mottagaren anses överensstämja med den europeiska standarden för elektronisk fakturering. *En ren bildfil bör inte anses vara en elektronisk faktura med avseende på tillämpningen av detta direktiv.*” (vår kursivering)

I förarbetena till den svenska lagen refereras också uttryckligen till vikten av att behandla informationen automatiskt:

”Med elektroniska fakturor avses fakturor som utfärdas, översänds och tas emot i ett strukturerat elektroniskt format. Ett strukturerat elektroniskt format innebär ett standardiserat format som gör det möjligt att behandla informationen automatiskt och elektroniskt.”⁴

Baserat på EU-direktivet och den svenska lagen gör därför SFTI och DIGG den tolkningen att en elektronisk faktura till en upphandlande myndighet eller enhet inte kan representeras, eller ersättas, av en bildfil som exempelvis en PDF-fil. Detsamma gäller även enskilda delar av fakturans innehåll. Däremot kan bildformat användas för att bifoga styrkande handlingar till fakturan, se avsnitt 2.

1.3 Elektronisk faktura och leverantörens fakturabild i kombination

Det förekommer ibland att leverantören lägger med sin fakturabild som bilaga till e-fakturan. Nyttan med en sådan bilaga kan ifrågasättas. Något krav på krav på att inkludera leverantörens fakturabild eller fakturakopia i e-fakturor finns varken i lag eller EU-direktiv. Tvärtom, genom att fakturan i bildformat skickas tillsammans med e-fakturan blockeras

¹ Med leverantörens fakturabild avses här en fil som visar leverantörens visualisering av e-fakturan, medsänd den elektroniska fakturan som bilaga i PDF eller i annat bildformat.

² Lag (2018:1277) om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/55/EU om elektronisk fakturering vid offentlig upphandling.

⁴ Prop. 2017/18:153, sid 47

intentionerna med automatisk behandling av det sammantagna dokumentet. Mot bakgrund av detta bör användare kritiskt granska behov av att använda bildformat vid e-fakturering.

2 Bilagor till elektronisk faktura

En faktura kan ha en eller flera bilagor med funktionen att utgöra styrkande handling. Beroende på vald e-fakturastandard kan bilaga hanteras som externt dokument i förhållande till e-fakturan eller placeras som inbäddad fil i e-fakturan. Vilka tekniska filformat som kan användas för bilagor bestäms av den aktuella e-fakturastandarden. Peppol BIS Billing 3, liksom många andra e-fakturastandarder, har PDF som ett tillåtet alternativ för bilagefiler.

Mot bakgrund av definitionen av elektroniska fakturor (avsnitten se 1.1 och 1.2 ovan) menar SFTI och DIGG att bilagor ska begränsas till situationer där leverantören behöver skicka med stödjande handlingar till e-fakturan – exempel kan vara tidrapporter, materialsammansättningar, kvitton eller fakturor från underleverantörer. Däremot ska leverantörens visualisering av den egna e-fakturan aldrig bifogas vid elektronisk fakturering vare sig som bildfil eller, indirekt, genom återopad stilmall⁵.

Förekomst av bildbilagor begränsar fakturamottagarens möjligheter att automatisera behandlingsstegen vid fakturakontroll. Peppols maskinella valideringsregler⁶ kan appliceras på e-fakturor men inte på i e-fakturans inbäddade bilagefiler. Det finns inte heller något sätt att via maskinell valideringsregel särskilja eventuell förekomst av leverantörens fakturabild från andra slag av bildbilagor till e-fakturan.

I operativ drift ligger det helt på fakturagranskaren att vara observant på om en e-faktura har en oönskad typ av bilaga och vid behov återkoppla till fakturautställaren för rättelse. Påträffas e-faktura med leverantörens bilagda fakturabild behöver köparen säkerställa att båda fakturarepresentationerna uppfyller lagkraven när det gäller räkenskapsinformation, inkommen handling och arkivering. Detaljer om detta framgår av det avslutande avsnittet 5 nedan.

SFTI:s tekniska kansliet erbjuder i begränsad omfattning manuell bedömning av hur pass väl en e-faktura överensstämmer med format-standarderna. Det gäller dels i samband med SFTI:s tjänst för kvalitetssäkring av lösningar⁷, dels när användare begär hjälp med att analysera ”problemfakturor” som stoppar i flödet. Vid kansliets granskning gäller utgångspunkten att e-faktura som inkluderar leverantörens fakturabild (se avsnitt 1.2 ovan) eller hänvisar till stilmall inte ska anses vara utformad på ändamålsenligt sätt.

⁵ En stilmall är ett verktyg som kan användas för att skapa en visualisering (bild) av en e-faktura. Den som skapar en stilmall kan på olika sätt påverka tolkningen av e-fakturan, t.ex. genom layouten, val av ledtexter eller genom urval av affärstermer. Se vidare avsnitt 4.

⁶ Den europeiska fakturastandarden EN 16931-1 beskriver olika slag av affärsregler och villkor för de affärstermer som ingår i en e-faktura. Dessa regler och villkor representeras i Peppol av valideringsregler avsedda för maskinell kontroll av e-fakturorna.

⁷ Solution Quality Assurance Process, se <https://www.sfti.se/sfti/verifiering.44456.html>

3 Förutsättningar för e-fakturering i offentlig sektor

Som generell princip gäller att leverantören ansvarar för att de e-fakturer som ställs ut är korrekta och kompletta enligt tillämpliga lagregler och avtalat fakturainnehåll. Leverantören får uppdra åt annan att utfärda faktura, men den ska då utställas i leverantörens namn och på leverantörens ansvar. Detta gäller också om leverantören anlitar en operatör för att skapa fakturan i elektronisk form vilket, bland annat, innefattar att leverantören är ansvarig för att den sändande operatören tillämpar det elektroniska transaktionsformatet korrekt.

Fakturering av köpare i offentlig sektor sker med grund i lagen om elektroniska fakturer till följd av offentlig upphandling. Enligt denna ska e-fakturer överensstämja med den europeiska standarden för elektronisk fakturering såvida inte köpare och leverantör kommer överens om att använda annan fakturastandard. För upphandlingar som skett innan lagen trädde i kraft, dvs. före 1 april 2019, styrs e-faktureringen av parternas avtal om fakturastandard. Detta kommenteras närmare i avsnitten 3.1 respektive 3.2.

3.1 Elektronisk fakturering enligt europeisk standard

När lagen (2018:1277) om elektroniska fakturer till följd av offentlig upphandling är tillämplig är huvudregeln att leverantören ska e-fakturera enligt ett format som överensstämmer med den europeiska standarden EN 16931-1. Begrepp som leverantörens fakturabild och fakturakopia inryms inte bland de affärstermer som listas i standardens semantiska datamodell – om leverantören ändå kompletterar e-fakturan med sin fakturabild går leverantören utanför standarden.

Peppol BIS Billing 3 är en tillämpning av EN 16931-1 och den innehåller en explicit regel för leverantörens fakturabild/fakturakopia:

”The attachment functionality is not intended for of including a copy of the invoice in an image format (such as PDF). Attaching an invoice copy is not in compliance with this specification.”⁸

Peppol BIS Billing 3 är det format som SFTI rekommenderar för e-fakturering. Den bedömning SFTI och DIGG gör är att leverantörens bild av e-fakturan inte får bifogas när elektronisk fakturering ska ske inom ramen för EN 16931-1 och Peppol BIS Billing 3. Om leverantören likväl bilägger sin fakturabild med e-fakturan går leverantören utanför standarden och uppfyller därmed inte kraven i lagen om e-fakturering.

En leverantör som valt att tillämpa annan formatstandard för framställande av sina e-fakturer svarar för konvertering till Peppol BIS Billing 3 när e-fakturering ska ske enligt lagen om elektronisk fakturering. Skulle leverantörens fakturabild vara tillåten uppgift i sådant annat format innebär det att leverantören har att se till att fakturabild inte förs vidare i Peppol-formatet. Anvisningen finns i förarbetena till e-fakturalagen:

⁸ Se avsnitt 6.2.10 i specifikationen av fakturformatet Peppol BIS Billing 3, <https://docs.peppol.eu/poacc/billing/3.0/bis/>

”Leverantörer som normalt använder sig av en annan standard för elektronisk fakturering måste säkerställa att fakturan konverteras och valideras innan den skickas till en upphandlande myndighet eller enhet så att den överensstämmer med den nya europeiska standarden. I praktiken kommer den faktiska hanteringen i många fall att skötas av operatörerna som används för översändande av elektroniska fakturor. Format som hanteras innan sändning respektive efter mottagandet hanteras på det sätt som respektive organisation önskar.”⁹

3.2 Elektronisk fakturering enligt avtalad standard

Som avtalad standard för e-fakturering kan väljas antingen Peppol BIS Billing 3, i enlighet med SFTI:s rekommendation, eller annan – ofta äldre – formatstandard. Väljer parterna formatet Peppol BIS Billing 3 gäller, som tidigare beskrivits, att den europeiska standarden och Peppols format inte omfattar möjlighet till leverantörens fakturabild; medsänds ändå bilaga med fakturabild kan köparen resa berättigade invändningar. Om köpare och leverantör avtalat om att använda annan standard för elektronisk fakturering styr den valda standarden vilka möjligheter som finns rent tekniskt för att använda bilagor, och eftersom e-faktureringen sker under avtal har parterna själva att reglera hur bilagor ska användas dem emellan.

När standard för e-faktura avtalas behöver avtalet inkludera villkor för hur och när uppgraderingar och versionsbyten kan ske, i synnerhet om avtalet är tänkt att löpa under lång tid. Eventuella problem med att leverantör inkluderar sin fakturabild i e-faktura skulle kunna vara en fråga att ta upp i samband med uppgradering eller omförhandling av fakturaformat.

Vid igångsättning av e-fakturering i en ny relation kan leverantörens fakturabild kanske upplevas tillföra extra kontrollmöjligheter medan bilden i senare skede, när erfarenhet vunnits, endast utgör administrativ belastning. SFTI och DIGG menar att köparen inte kan anses låst till viss utformning av e-faktureringen enbart av det skälet att fakturabilder accepterats i ett uppstartsskede, dvs genom s.k. konkludent handlande. Med sådant handlande menas att köparen genom ett underförstått godkännande, till exempel genom hantering eller betalning av fakturan, anses ha godkänt densamma¹⁰. Den här frågan bör speciellt uppmärksammas vid översyn av avtal om e-fakturering till följd av upphandlingar gjorda före 1 april 2019.¹¹ Leverantören, å sin sida, behöver dock ges rimlig tid för anpassning av system om ändrade förutsättningar bestäms.

4 Fakturainnehåll respektive fakturapresentation

SFTI:s rekommenderade fakturaformat definierar enbart fakturainnehåll, inte fakturors layout. SFTI tillhandahåller stilmallar för visualisering, men dessa verktyg saknar normativ funktion. Leverantörer och köpare är därmed fria att var för sig välja hur e-fakturor ska presenteras.

⁹ Prop. 2017/18:153, sid 24.

¹⁰ Se <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/321573.html> – bestämmelsen om mottagarens godkännande finns under avsnittet Elektronisk faktura.

¹¹ Lag (2018:1277) om e-fakturering är inte tillämplig, däremot gäller regel i mervärdesskattelagen 11 kap. 6 § om köparens godkännande.

Om leverantören bilägger sin fakturabild har köparen att även beakta de informationselement som introducerats på grund av leverantörens presentationsmall. Bland dessa finns fakturamallens ledtexter (som mer eller mindre väl kan avspegla e-fakturaformatets affärstermer) och texter/upplysningar/villkor som, i tillägg till standardens affärstermer, genereras via mallen. Dessutom är informationen i fakturabilden låst till den layout leverantören valt. SFTI har haft anledning att närmare granska ett antal exempel där e-faktura och leverantörens motsvarande fakturabild har utväxlats parallellt. Resultatet är nedslående: mycket ofta innehåller fakturabilden uppgifter som saknas i e-fakturan, och vice versa.

Slutsatsen är att den som tar emot e-faktura tillsammans med motsvarande fakturabild från leverantörens system inte kan utgå ifrån att dokumenten har ett identiskt innehåll. I stället måste båda fakturarepresentationerna hanteras tillsammans vilket innebär merarbete och extra kostnad.

Not – En variant på problemet med leverantörens bilagda fakturabild uppstår om leverantören knyter sin stilmall (presentationsmall) till e-fakturan, t.ex. genom att infoga eller referera till stilmall i fakturans XML-representation. SFTI och DIGG anser att e-faktura inte kan låsas till viss stilmall då detta saknar grund i e-fakturastandarden.

5 Frågor om hur leverantörens fakturabild kan hanteras

1. Vad ska vi som köpare göra om leverantören inkluderar fakturabild utan att vi begärt det? SFTI och DIGG gör bedömningen att leverantörens bild av e-fakturan inte kan ingå i fakturor som ska följa standarden EN 16931-1 och e-fakturaformatet Peppol BIS Billing 3. Om leverantörens bild av e-fakturan, som PDF-fil eller i annat filformat, likväl biläggs bryter det mot e-fakturaformatets regler. Eftersom faktura utfärdas på leverantörens ansvar spelar det ingen roll om det är leverantören själv eller leverantörens operatör som inkluderat bilden inför översändning av e-fakturan; kraven på att vidta rättelse bör rätteligen riktas till leverantören.

Kontakta leverantören och förklara att leverantören gör fel, och ge möjlighet till rättelse. Förklara att fakturabilden ger er såväl kostnader som merarbete vilket fördröjer er fakturahandläggning. Om ni bedömer att ni vill trycka på hårdare skulle ni även kunna överväga att ange att ni, om leverantören fortsätter skicka med sin fakturabild, kommer att hålla leverantören ansvarig för era merkostnader för hantering av fakturabilder.

Vidtar inte leverantören rättelse bör ni ta upp frågan med Myndigheten för digital förvaltning, DIGG. Är lagen (2018:1277) om elektronisk fakturering vid offentlig upphandling tillämplig har DIGG möjlighet att utfärda föreläggande om att leverantören ska se till att de e-fakturor som utfärdas överensstämmer med den europeisk standarden.

Tillämpar däremot parterna elektronisk fakturering enligt avtalad annan standard får hanteringen av bifogade fakturabilder värderas med utgångspunkt i avtalet och regler knutna till den valda standarden. Även i det här fallet är det lämpligt att påtala för leverantören att fakturabilden ger er merarbete, och begär att leverantören förklarar varför inte e-fakturan ensam (dvs. utan fakturabild) kan beskriva fakturainnehållet. Då detaljfrågor om fakturors

innehåll sällan regleras i avtal kan det vara svårt att i efterhand driva skärpta krav mot leverantör som e-fakturerar med sin fakturabild bifogad men upplevs felanvändningen besvärande bör man undersöka om det går att återropa generella villkor i avtalet gällande rättelse av fel och kompensation för merkostnader.

2. Kan vi och vår leverantör avtala om att enbart den ena fakturarepresentationen (e-fakturan eller fakturabilden/PDF-bilagan) ska gälla oss emellan, även om båda skickas?

Nej. Om både e-faktura och leverantörens fakturabild tas emot anses enligt bokföringsreglerna båda tillsammans utgöra mottagen räkenskapsinformation hos köparen. Såvida inte det säkerställts att e-faktura och fakturabilden har identiskt innehåll (vilket är tidsödande att visa) går det inte att välja bort den ena, utan båda måste hanteras inklusive arkiveras.

Ifall köparen är en myndighet utgör dessutom e-fakturan och motsvarande fakturabild tillsammans den inkomna handlingen, varför gallringsreglerna är tillämpliga på båda.

3. Kan leverantören eller leverantörens operatör hänvisa till att det är branschpraxis att skicka med leverantörens fakturabild som bilaga?

Nej. Kraven på e-fakturer (inkl. användning av bilagor) styrs av lagen om e-fakturering vid offentlig upphandling eller av avtalet mellan köpare och leverantör. De operatörer som anlitas för elektronisk fakturering agerar på respektive huvudmans uppdrag: leverantören ansvarar därvid för sin operatörs åtgärder (eller brist på åtgärder) på samma sätt som ni som köpare ansvarar för er operatör.

Skickas e-fakturorna via Peppols nätverk är accesspunktsoperatören certifierad¹² av OpenPeppol och då kan DIGG i kapacitet av Peppolmyndighet agera mot operatör som tillhandahåller felaktigt utformade tjänster.

Observera – Det här dokumentet beskriver förutsättningarna med utgångspunkt i svenska regler för e-fakturering. Synen på e-faktura med leverantörens fakturabild bilagd kan vara annorlunda i andra länder. Om faktureringsreglerna i ett annat EU-land är tillämpliga ska fakturan uppfylla de krav på innehåll som gäller enligt det landets regler. Därför kan svenska köpare behöva acceptera att andra förutsättningar gäller för bilagd fakturabild när fakturer tas emot från leverantör i annat land. Konsekvensen kan då bli att e-faktura och leverantörens fakturabild eventuellt måste kunna hanteras parallellt.

4. Vad behöver vi och vår leverantör tänka på om vi av någon anledning ändå vill använda e-faktura och leverantörens fakturabild parallellt?

För leverantören gäller att fakturer (räkenskapsinformation) ska bevaras i det skick de fick när de sammanställdes; räkenskapsinformationen anses sammanställd när den fått den form i vilken den är avsedd att presenteras i företaget.

För köparen är enligt bokföringsreglerna e-faktura och leverantörens fakturabild tillsammans den mottagna räkenskapsinformationen. Båda fakturarepresentationerna måste granskas vid

¹² <https://peppol.eu/who-is-who/peppol-certified-aps/>

fakturakontrollen och, eftersom det är troligt att de skiljer sig åt i något avseende, måste båda arkiveras och spårbarheten dem emellan upprätthållas arkiveringstiden ut.

Ifall köparen är en myndighet utgör både e-fakturan och fakturabilden tillsammans inkommen handling. Speciella komplikationer kan uppstå ifall en offentlig handling begärs ut:

- Dels kan utlämnandet rent allmänt behöva åtföljas av en förklaring till varför en faktura kan existera i två varianter
- Dels kan en extra informationsinsats behövas med anledning av att leverantörens fakturabild har en layout som är låst till leverantörens visualisering medan e-fakturan visualiseras först genom köparens presentationsverktyg – de två visualiseringarna kan, beroende på valda it-lösningar, upplevas som olika (eller mycket olika).

